

No: 465 – Mahreç İşareti

KASTAMONU TAŞ BASKI DOKUMASI

Tescil Ettiren

KASTAMONU TİCARET VE SANAYİ ODASI

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 31.07.2018 tarihinden itibaren korunmak üzere 18.10.2019 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	: 465
Tescil Tarihi	: 18.10.2019
Başvuru No	: C2018/163
Başvuru Tarihi	: 31.07.2018
Coğrafi İşaretin Adı	: Kastamonu Taş Baskı Dokuması
Ürün / Ürün Grubu	: Taş Baskı Dokuması/ Dokumalar
Coğrafi İşaretin Türü	: Mahreç işareti
Tescil Ettiren	: Kastamonu Ticaret ve Sanayi Odası
Tescil Ettirenin Adresi	: Hepkebirler Mah.Ticaret Odası Pasajı No:6 Merkez KASTAMONU
Coğrafi Sınırı	: Kastamonu ili
Kullanım Biçimi	: Coğrafi işaretin adı ürün üzerinde marka ile birlikte kullanılabilir.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Kastamonu, Osmanlı döneminde kültür ve sanat merkezi olması sebebiyle Türk el sanatının çok zengin örneklerine sahip olan bir il olup dokumacılık ve yazmacılıkta çok eski bir geçmişe sahiptir. 17. yüzyılda Evliya Çelebi Seyahatnamesinde Kastamonu kumaşlarının meşhur olduğundan bahsederek bez dokuma tarihine ışık tutmuştur.

Kastamonu Taş Baskı Dokuması, Kastamonu’da çirişli ip kullanılarak üretilen dokuma üzerine boya, fırça ve oyulmuş ahşap kalıplarla desenlerin çizilmesi veya basılması suretiyle meydana getirilir. Taş baskı, taş ile yapılan bir baskı değildir. Kumaşın üzerine baskı yapılırken kullanılan kalıpların işlem sırasında boyana boyana zamanla taş şeklinde görünümüne sahip olmaları nedeniyle bu ismi almıştır. Unutulmaya yüz tutmak üzereyken 1900’lü yılların sonlarında tekrar kendini göstermeye başlayan taş baskı Kastamonu’da açılan kurslarla yeni ustalar kazanmıştır.

Üretim Metodu:

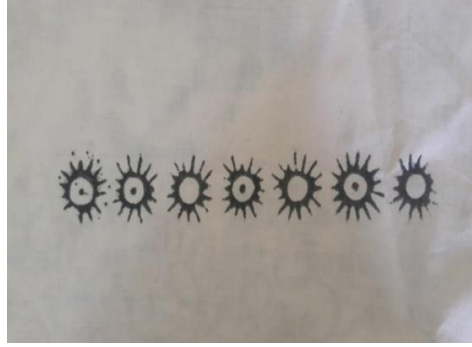
Kastamonu’da üretilen dokumalarda pamuk ipliğini sağlamlaştırmak için çirişli ip kullanılır. Çirişli ip, pamuk ipliğinin hamurlu suya bastırılmasının ardından masuraya sarılarak kurutulması ile oluşturulur ve sonrasında tezgâhlarda dokunur. Hamurlu su; un, su ve tuz karışımı ile elde edilen sıvıdır.

Taş baskı işleminde öncelikle kök boya karışımları ile birlikte içine farklı karışımlar eklenen ağaçtan yapılmış teknelere boyalar hazırlanır. Masa üzerine serilmiş keçenin üzerine önceden yıkanmamış örtü düz bir şekilde serilir. Bu örtü üzerine ıhlamur ağacından yapılan kalıplardan farklı çeşitler kullanılarak baskı işlemi gerçekleştirilir. Baskı işlemi başta açık yeşil olup kurudukça siyahlaşır. Siyahlaşan ve kurduğundan emin olunan örtü iki gün sonra yıkanır ve kullanıma hazır hale gelir. Kastamonu Taş Baskı Dokuması üretiminde “Serigrafi” tekniği kullanılmaz. Son yıllarda Kastamonu Taş Baskı Dokumalarından mutfak önlükleri, çantalar, sehpa ve masa örtüleri gibi ürünler yapılmaya başlamıştır.

Kastamonu Taş Baskı Dokumasında kullanılan araçlar; boya tablası, boya kabı, fırça (boya yedirme), temizleme fırçası, baskı masası, boya karıştırıcı ve ağaç kalıplardır.

Kalıplar genellikle kuru ıhlamur ağacından oyulur. ıhlamur ağacı, yumuşak, kolay oyulabilir, dayanıklı, iyi boya tutan bir ağaç cinsi olduğu için kalıp hazırlamaya çok uygundur. ıhlamur ağacının, budaklı, yarık ve yaş olmaması gereklidir. Kalıplar desenlemeye kullanılır. Kastamonu Taş Baskı Dokumasının kendine has baskı desenleri vardır. Bu desenler keklik, buğday başağı, geyik, çaydanlık, yürek, yazma, koyungözü vb.’dir.

Boya Tablası: 4 köşeli, ahşap kasağa vinleksi gerilerek hazırlanmış 4 cm yüksekliğinde kap, kalıba boya yedirmek için kullanılır, boya önce boya tablasına fırça ile verilerek kullanılır.

Boya Kabı: İçerisine hazırlanmış boyaların konulduğu ağız kapanabilen, geniş ağızlı plastik kaptır.

Boya Yedirme Fırçası: Kıldan yapılmış yumuşak uçlu geniş ağızlı sık fırçadır. Boya kabında boya alarak boya tablasına boya yedirmek için kullanılır.

Temizleme Fırçası: Sert uçlu ayakkabı fırçasıdır. Baskı kalıbını temizlemek için kullanılır.

Baskı Masası: Üzeri keçe ve battaniye ile kaplanmış büyük masa, düzener ile yan yana yerleştirilir. Üzerinde kalıp yapılır.

Tahta Baskıda Kullanılan Boyalar: Boya olarak eskiden sadece bitkisel boya kullanılmasına karşın bugün bitkisel ve kimyasal boyalar kullanılır.

Doğal Boyalar: Tabiatındaki renklerini tam yansıttığı ve renklerinin çabuk solmadığı için tercih edilen boya türüdür.

Bitkisel Boyalar: Bu boyalara kök boyalarda denilir. Bazı bitkilerin değişik yerlerinde, çiçek, yaprak, kabuk, odun veya kök yosun olabilir. Renkli bez dokusunda kullanılan iplikler kestane ağacı, armut ağacı gibi ağaçların köklerinin veya ceviz kabuğu, soğan kabuğu gibi kabukların kaynatılması ile boyanır, renk karışımlarını elde etmek için kullanılan diğer maddeler ise kireç, siyah mazi, beyaz mazi, sumak yaprağı gibi bitkilerdir. Bu boyalar, suni anilin ve alizarin boyalarla yapılanlardan daha makbuldür.

Anilin Boyalar: Günümüzde maden kömürü katranının damıtılması ile elde edilen boya türüdür.

Coğrafi Sınır İçerisinde Gerçekleşmesi Gereken Üretim, İşleme ve Diğer İşlemler:

Kastamonu Taş Baskı Dokumasında Kastamonu'da çirişli ip ile üretilen dokuma kullanılır. Kastamonu Taş Baskı Dokumasında kullanılan kalıplardaki desenler Kastamonulu ustalarca tasarlanarak el oyması şeklinde üretilir.

Denetleme:

Kastamonu Ticaret ve Sanayi Odası koordinatörlüğünde, Kastamonu El Sanatları Hizmet Merkezi Müdürlüğü, Kastamonu Terziler Odası Başkanlığından konusunda uzman kişilerin katılımıyla oluşturulacak 3

kişilik denetim mercii; üretim, depolama, pazarlama ve satış dâhil olmak üzere sürecin tüm evrelerinde denetim görevini düzenli olarak yılda bir defadan az olmamak üzere, tüketici şikâyeti üzerine ise her zaman 6769 sayılı Kanun hükümlerine uygun olarak yerine getirecektir.

Denetim mercii; Kastamonu Taş Baskı Dokumasının ayırt edici özellikleri açısından denetimlerini yapar. Bu doğrultuda üretim yerinin ziyareti yapılarak kullanılan dokumanın Kastamonu’da çirişli ip ile üretilen dokuma olup olmadığı, baskıda kullanılan kalıpların ıhlamur ağacından yapılıp yapılmadığı, taş baskı yapılacak olan dokumaların önceden yıkanıp yıkanmadığı, üretim aşamalarının ve ürün özelliklerinin Kastamonu Taş Baskı Dokumasına ait olup olmadığı değerlendirilir.

Denetime ilişkin raporlar Kastamonu Ticaret Ve Sanayi Odası tarafından ilgili mevzuatta öngörülen sürelerde Türk Patent ve Marka Kurumuna gönderilir.

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren, hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.